

References

1. Mandyuk, A. (2013) "Physical education in the United States educational system", Sportyvnyi visnyk Pridniprova, no 2, pp. 210 – 213.
2. Medynskiy, S.V., Kivernyk, O.V. (2017) "Use of US experience in the organization of motor activity in Ukraine", Molodyi vchenyi, no 3.1 (43.1), pp. 210 – 213.
3. Osadchaya, T.Yu., Maksimenko I.G. (2008) "Physical education of schoolchildren in the USA", Kiev: Olympic literature, 144 p.
4. Pangelova, N., Vlasova, S. (2017) "Foreign experience in organizing physical education in secondary schools", Sportyvnyi visnyk Pridniprova, no 1, pp. 215 – 221.
5. DC Office of the State Superintendent of Education, 2017 Physical Education Standards. 63 p.
6. Glick, A., Oben, R. (2017) NFL flag-in-schools: one simple, turnkey solution to encourage physical activity in America's schools, Huffpost. https://www.huffingtonpost.com/entry/nfl-flag-in-schools-one-simple-turnkey-solution-to_us_59b719cfe4b08f6632c07672
7. Hardman, K. (2008) Situation and sustainability of physical education in schools: a global perspective, Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. of Sport Sciences, Vol. 19 (1), P. 1-22.
8. Implementing Policies to Enhance Physical Education and Physical Activity in Schools / K. H. Cooper, J. D. Greenberg, D. M. Castelli, M. Barton, S. B. Martin, J. R. Morrow Jr. Research quarterly for exercise and sport, 2016, Vol. 87, N. 2, pp. 133–140.
9. Jung, J. Ressler, J., Linder, A. (2018) Exploring the Hidden Curriculum in Physical Education. Advances in Physical Education, 2018, №8, pp. 253-262. DOI: 10.4236/ape.2018.82023
10. National Standards for K-12 Physical Education Copyright 2013, SHAPE America – Society of Health and Physical Educators.
11. SHAPE America. (2013). Grade-level outcomes for K-12 physical education. Reston, VA: Author.

Ніколаєнко В.В.

доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор

Воробйов М.І.

кандидат педагогічних наук, професор

Національний університет фізичного виховання і спорту України

ФАКТОРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ СПОРТИВНОГО РЕЗЕРВУ У ПРОВІДНИХ ФУТБОЛЬНИХ КРАЇНАХ ЄВРОПИ

Національний університет фізичного виховання і спорту України. Вивчення питань, пов'язаних з підготовкою спортивного резерву для професійного футболу, завжди були і залишаються актуальними і практично значущими, що і зумовило проведення даного дослідження. Мета - визначити фактори реалізації програми підготовки спортивного резерву у провідних футбольних країнах Європи. Методи: аналіз спеціальної літератури, навчальних програм і документів; системний аналіз, метод порівняння і зіставлення. Проаналізована сучасна практика підготовки юних футболістів в країнах Європи. Показано ряд прогресивних підходів до реалізації програми розвитку футболу для підростаючого покоління. Отримані результати можуть бути покладені в основу розробки програмно-нормативних документів з розвитку вітчизняного дитячо-юнацького футболу.

Ключові слова: дитячо-юнацький футбол, організація підготовки, програма підготовки.

Николаенко В. В., Воробьев М.И. Факторы реализации программы подготовки спортивного резерва в ведущих футбольных странах Европы. Национальный университет физического воспитания и спорта Украины. Изучение вопросов, связанных с подготовкой спортивного резерва для профессионального футбола, всегда были и остаются актуальными и практически значимыми, что и обусловило проведение данного исследования. Цель - определить факторы реализации программы определить факторы реализации программы подготовки спортивного резерва в ведущих футбольных странах Европы. Методы: анализ специальной литературы, учебных программ и документов; системный анализ, метод сравнения и сопоставления. Проанализирована современная практика подготовки юных футболистов в странах Европы. Показано ряд прогрессивных подходов в реализации программы развития футбола для подрастающего поколения. Полученные результаты могут быть положены в основу разработки программно-нормативных документов по развитию отечественного детско-юношеского футбола.

Ключевые слова: детско-юношеский футбол, организация подготовки, программа подготовки.

Nikolaenko V., Vorobyov M. Factors of the implementation of the sports reserve training program in the leading European football countries. National University of Physical Education and Sport of Ukraine. The study of issues related to the preparation of a sports reserve for professional football has always been and remains relevant and practically important, which led to the conduct of this study. The purpose – determine the factors of the program implementation; determine the factors of the implementation of the sports reserve training program in the leading European football

countries. Methods: analysis of special literature, curricula and documents; system analysis, method of comparison and comparison. Analyzed the modern practice of training young football players in Europe. A number of progressive approaches to the implementation of the program for the development of football for the younger generation is shown. The results obtained can be used as the basis for the development of program-normative documents on the development of domestic youth football.

Key words: youth football, training organization, training program.

Постановка проблеми. Тенденції розвитку сучасного спорту зумовлюють необхідність створення довготривалих програм підготовки висококваліфікованого спортивного резерву для професійного спорту. Підходи до розробки та реалізації таких програм в різних видах спорту, в тому числі і в футболі, знайшли теоретико-методологічне обґрунтування в ряді робіт українських та зарубіжних дослідників [4, 11].

Зауважимо, що системи багаторічної підготовки юних футболістів до інтеграції в професійний спорт в Україні та країнах Західної Європи суттєво відрізняються. Це обумовлено відмінностями в тренерських підходах до визначення цілей, завдань, форм організації тренувальної та змагальної діяльності, а також до розробки стратегії підготовки футболістів та фінансового забезпечення дитячо-юнацького футболу.

Найбільш інноваційні та прогресивні моменти накопиченого досвіду довготривалої підготовки спортивного резерву в футболі в багатьох країнах, перш за все Західної Європи, заслуговують не тільки на пильну увагу українських фахівців, а й наукового обґрунтування напрямків їх використання з метою якісної трансформації вітчизняної системи підготовки юних футболістів.

Дослідження проводилося відповідно до Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури і спорту на 2016-2020 р. р. Міністерства освіти і науки України за темою 2.21 "Удосконалення системи підготовки на сучасному етапі розвитку футболу" (номер держреєстрації 0116U001618).

Мета дослідження - визначити фактори реалізації програми підготовки спортивного резерву у провідних футбольних країнах Європи.

Методи дослідження - аналіз спеціальної літератури, навчальних програм і документів; системний аналіз, метод порівняння і зіставлення.

Результати дослідження. Сучасний стан професійного футболу свідчить, що у провідних європейських клубах замало власних вихованців, які регулярно виступають за головну команду. З огляду на це, власники футбольних клубів все більше замислюються про розвиток дитячо-юнацького футболу, а саме про потенційні вигоди, які обіцяє успішна реалізація програми підготовки спортивного резерву для спорту вищих досягнень.

По-перше, це регіональна (місцева) ідентичність футбольного клубу - включення до складу головної команди власних вихованців дозволяє зберегти футбольну культуру, манеру гри і філософію клубу.

По-друге - фінансова ефективність: з точки зору бухгалтерського обліку вихованці власної футбольної академії не визнаються як актив, що знаходиться на балансі клубу. Тому, в разі переходу гравця в інший клуб, весь дохід від його продажу фіксується в документах звітності як прибуток. Можливість продажу власних вихованців робить підготовку талановитих гравців дуже прибутковою стратегією.

По-третє - витрати на утримання футбольних академій не входять до складу релевантних витрат за правилами FFP (Financial Fair Play), а ось прибуток від продажу випускників академій може бути включено до доходів. Крім того, вихованці власних академій, як правило, мають більш низькі очікування по заробітній платі в порівнянні із зірковими гравцями, які перейшли з інших клубів [10].

Зазначені фактори в сукупності підводять до висновку: дотримання вимог FFP при виконанні програми з підготовки спортивного резерву для професійного футболу сприяє отриманню значних доходів клубами.

Так, ФК «Манчестер Сіті» недавно інвестував 200 млн. євро в створення нової академії та навчально-тренувального комплексу, що свідчить про довгострокову стратегію клубу, ключовим моментом якої є виконання програми підготовки кваліфікованих футболістів для головної команди [1].

За результатами досліджень European Club Association стану роботи футбольних академій Європи було встановлено [9]:

- ✓ в більшості академій займається близько 200-250 юних футболістів;
- ✓ в основному академії мають по 3-4 групи футболістів, які сформовані за віком;
- ✓ 75% вихованців є жителями місцевого регіону (академія розташована на відстані 1 години їзди);
- ✓ 60% академій мають в своєму складі іноземних футболістів (серед старших вікових груп 3% гравців є вихідцями з інших країн);
- ✓ 75% академій тісно співпрацюють зі школами, а 50% - з університетами;
- ✓ 50% академій надають можливість навчання в школі на базі клубу.

Відносно тренувального процесу, зважаючи на інтенсифікацію гри у сучасному футболі, у академіях проводять пошук балансу між технічною та тактичною підготовкою юних талантів. Загалом: в молодших вікових групах індивідуальна майстерність розвивається на основі радісної атмосфери під час проведення тренувального процесу з широким застосуванням ігрової форми навчання і без активного втручання тренера; в середньому віці акцент робиться на спеціальну тактико-технічну підготовку – дії гравця у захисті, півзахисті та атаці; в старших вікових групах футболісти фокусують увагу на вдосконаленні тактичних систем гри та виконанні тактико-технічних завдань максимально наближених до ігрових епізодів [3].

Додатково для найбільш перспективних дітей організуються індивідуальні заняття. Слід зазначити, що не

всі академії приділяють цьому аспекту увагу: в одних немає індивідуальних тренувань; в інших - віддають їм перевагу. Встановлено, що 75% футбольних команд академій грають за системою 4-3-3 або 4-4-2 та використовують у навчальному процесі відеоаналіз проведених матчів.

Ефективність роботи академії залежить від якісної роботи селекційного департаменту по залученню талановитої спортивної молоді де основна увага сфокусована не на кількості, а на якості - рівень технічних навичок з урахуванням освітніх, психологічних та особистісних якостей кандидата [9]:

- 66% академій мають чітко визначені правила набору юних футболістів;
- 75% академій проводять функціональні проби і оцінку стану фізичного розвитку дітей.

З 1990-х рр. УЄФА проводить заходи по корегуванню кількості іноземних гравців у складі команд, які грають в європейських лігах шляхом впровадження різних норм і правил спрямованих стимулювати клуби до виховання власних гравців, що повинно допомогти в боротьбі з перенасиченням багатих клубів перспективною молоддю та зберегти клубам різних країн свою ідентичність.

Починаючи з сезону 2008/09 учасники Ліги чемпіонів УЄФА і Ліги Європи УЄФА повинні в заявці з 25 чоловік мати як мінімум вісім власних вихованців. Дана норма також розповсюджена на національні чемпіонати ряду європейських країн [8].

Впровадження цього правила передбачалось у три етапи:

- сезон 2006/07: чотири власних вихованця;
- сезон 2007/08: шість власних вихованців;
- сезон 2008/09: вісім власних вихованців;

- клуби не зобов'язані випускати на поле ту чи іншу кількість власних вихованців у кожному матчі або включати когось у заявку - склад на гру може бути будь-яким;

- власними вихованцями вважаються гравців, які, незалежно від національності, тренувалися в даному або будь-якому іншому клубі цієї ж національної асоціації протягом як мінімум трьох років у віці від 15 років до 21 року. При цьому половину заявлених власних вихованців повинні складати вихованці безпосередньо цього клубу, а інша половина може бути з інших клубів цієї асоціації.

Заслужовоє уваги досвід Королівської іспанської футбольної федерації (RFEF) стосовно підготовки власних гравців. Спортивні досягнення свідчать, що молодіжні національні збірні команди Іспанії знаходяться на провідних позиціях в Європі, вигравши найбільше змагань з 1993 року, ніж будь-яка інша країна (рис.1).

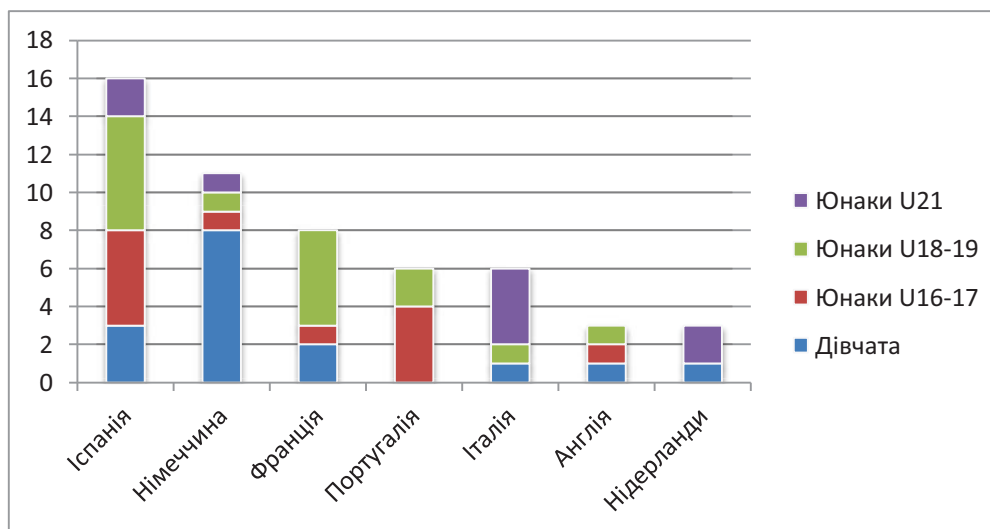

Рис 1. Переможці змагань серед молодіжних збірних команд з футболу за 1993-2015 р.р. [7].

Успішний розвиток дитячо-юнацького футболу в Іспанії був пов'язаний з ефективною роботою академій у таких клубах, як «Барселона», «Реал», «Реал Сосьєдад», «Атлетіко», «Валенсія», які за результатами Асоціації спортивної журналістики (SJA) входять до 20 найкращих клубів з підготовки кваліфікованих футболістів для 5 провідних європейських ліг [6]. Що дозволяє цим клубам протягом багатьох років здійснювати вдалу трансферну політику (табл. 1):

Таблиця 1

Трансферна вартість вихованців футбольних академій Європи за 2006-2016 рр. [2]

Клуб	Кількість вихованців	Трансферна вартість, £
Барселона	34	232 686 000
Реал Мадрид	26	176 825 000
Манчестер Юнайтед	28	157 840 000
Баварія	10	109 226 000
Ювентус	20	65 356 000

Особливості розвитку дитячо-юнацького футболу в Іспанії [5]:

1. Королівська іспанська футбольна федерація впровадила системний підхід в частині організації роботи регіональних федерацій для кожної вікової категорії юних спортсменів.

2. Структуровані за віком молодіжні команди (U15, U16, U17, U18, U19, U20 і U21). З кожною віковою групою працюють два тренери.

3. Тренери молодіжних команд додержуються єдиного стилю гри (акцент на утримання м'яча, використання контролю за м'ячем в обмеженому просторі, підтримання високої швидкості гри та техніки виконання відбору м'яча).

4. Системних підхід у підготовці тренерських кадрів. Так, Іспанія посідає третє місце по кількості тренерів категорії В, А і Pro (23 995), поступаючи Італії (29 420) і Німеччина (34 790), але переконливо домінує у співвідношенні до кількості гравців - 1:17 проти 1:48 - Італія, 1:96 - Франція, 1: 135 - Греція і 1: 150 – Німеччина.

Встановлено наступні аспекти витрат на утримання та фінансової ефективності футбольних академій Європи [9]:

- ✓ 25% футбольних академій - бюджет менше 0,5 млн. євро;
- ✓ 50% футбольних академій - бюджет не менше 1,25 млн. євро;
- ✓ 30% футбольних академій - бюджет більше 2,5 млн. євро;
- ✓ 50% клубів витрачають на академію менше 6% своїх бюджетів на розвиток власних академій;
- ✓ 30% клубів витрачають більше 8% своїх бюджетів на розвиток власних академій;
- ✓ статтями витрат футбольної академії є: персонал (26%), об'єкти інфраструктури (15%), контракти з гравцями (15%);
- ✓ в середньому 8,6% вихованців академій підписують контракт з клубами, в академіях яких вони займалися;
- ✓ 60% академій є джерелом доходу клубу.

Висновки.

Футбольні академії це не просто соціальні проекти, покликані забезпечувати популяризацію клубу або гри в цілому. Футбольна академія це частина клубу, частина філософії і, що найбільш важливо - частина клубної технології по відтворенню талантів. В академіях акумулюється весь досвід методичної думки клубу і це вкрай важливо.

Інвестиції в футбольні академії є ефективними засобами для клубів з фінансової точки зору, так як тим самим клуби мають можливість економити гроші на трансферах і заробітних платах власних гравців. Подібні інвестиції вирішують кілька завдань. Перша – пошук і розвиток спортивних талантів, як футболістів, так і виховання тренерського і методичного складу клубу. Друга – стратегічна, підготовка резерву для професійного клубу. Третя – популяризація самого клубу, як джерела своїх цінностей.

Література

1. Григорович А. Академія «Манчестер Сити». Как развивается молодежь на «Этихад»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: <https://www.sports.ru/tribuna/blogs/youngwarriors/750532.html>
2. Дешевле футболистов покупать: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: http://easternscout.com/russianfootballacademies_ru
3. Николаенко В. В. Рациональная система многолетней подготовки футболистов к достижению высшего спортивного мастерства: монография / В. В. Николаенко. - К. : Саммит-книга, 2014. – 360 с.
4. Платонов В. Н. Система подготовки в олимпийском спорте. Общая теория и её практические приложения / В. Н. Платонов. – К.: Олимпийская литература, 2004. – 808 с.
5. Football coach shortage paints bleak picture for England's future: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: <https://www.theguardian.com/football/2010/jun/01/football-coach-shortage-england>
6. Harris N. Revealed: Barcelona No1 for producing players for clubs in Europe's elite leagues: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: <http://www.sportingintelligence.com/2012/12/13>
7. Mrkonjic M. Global Football Development / M. Mrkonjic, R. Poli, C. Boillat, T. K. Marston: CIES - Centre International d'Etude du Sport, 2016. – Vol.1 – 70 p.
8. Protection of young players: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: <https://www.uefa.com/insideuefa/protecting-the-game/protection-young-players/index.html>
9. Report on Youth Academies in Europe: Youth development central for the future of club football / European Club Association, 2012. – 163 p.
10. UEFA Club Licensing and Financial Fair Play Regulations / UEFA, 2018. – 104 p.
11. Wein H. Developing Youth Football Players / H. Wein. — Champaign, IL: Human Kinetics, 2007. - 253 p.

References

1. Grigorovich A. Academy "Manchester City". How are young people developing at Etihad: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: <https://www.sports.ru/tribuna/blogs/youngwarriors/750532.html>
2. Cheaper football players to buy: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: http://easternscout.com/russianfootballacademies_ru
3. Nikolayenko V.V. (2014). The rational system of perennial training for football players to achieve higher sportsmanship: monographs, Summit Book, Kiev, p. 360.
4. Platonov V.N. (2004). System training in the Olympic sport. General theory and its practical applications, Olympic literature, Kiev, 808 p.

5. Football coach shortage for England's future: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: <https://www.theguardian.com/football/2010/jun/01/football-coach-shortage-england>
6. Harris N. Revealed: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: <http://www.sportingintelligence.com/2012/12/13>
7. Mrkonjic M., Mrkonjic M., Poli R., Boillat C., T. (2016). Marston Global Football Development, CIES - Center International d'Etude du Sport, Vol.1, p. 70.
8. Protection of young players: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: <https://www.uefa.com/insideuefa/protecting-the-game/protection-young-players/index.html>
9. Report on Youth Academies in Europe: Youth development central for the future of club football (2012), European Club Association, p. 163.
10. UEFA Club Licensing and Financial Fair Play Regulations (2018), UEFA, p. 104.
11. Wein H. (2007). Developing Youth Football Players, Champaign, IL: Human Kinetics, p. 253.

Нестерчук Н.Є.
доктор наук, доцент,
завідувач кафедри здоров'я людини і фізичної реабілітації
Національного університету водного господарства та природокористування
Осіпчук І.О.
асистент кафедри здоров'я людини і фізичної реабілітації
Національного університету водного господарства та природокористування, м. Рівне
Подольчук І.С.
асистент кафедри здоров'я людини і фізичної реабілітації
Національного університету водного господарства та природокористування

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ З СИНДРОМОМ ДАУНА

Стаття присвячена актуальним питанням застосування програми фізичної реабілітації дітей з синдромом Дауна. Дослідницька робота проводилася на базі центру ранньої педагогічної реабілітації та соціальної адаптації дітей «Пагінець». Діти були розподілені на дві групи з урахуванням ідентичного віку та психомоторного розвитку. Проводився аналіз науково-методичної літератури щодо проблем фізичної реабілітації та соціальної адаптації дітей з синдромом Дауна. Детально описані сучасні підходи до проблеми вивчення дітей з даною патологією. Проаналізовані характерні симптоми та особливості розвитку дітей з синдромом Дауна. Ефективність запропонованої програми ґрунтувалася на поєднанні альтернативних та традиційних засобів фізичної реабілітації, що сприяло мотивації дітей до активної навчальної та рухової діяльності, покращенню психоемоційної сфери, значно покращилася фізична підготовленість та працездатність.

Ключові слова: фізична реабілітація, синдром Дауна, діти, програма.

Нестерчук Наталья, Осипчук Инна, Подольчук Инна. Физическая реабилитация детей с синдромом Дауна. Стаття посвящена актуальним вопросам применения программы физической реабилитации детей с синдромом Дауна. Исследовательская работа проводилась на базе центра ранней педагогической реабилитации и социальной адаптации детей «Пагинец». Дети были распределены на две группы с учетом идентичного возраста и психомоторного развития. Проводился анализ научно-методической литературы по проблемам физической реабилитации и социальной адаптации детей с синдромом Дауна. Подробно описаны современные подходы к проблеме изучения детей с данной патологией. Проанализированы характерные симптомы и особенности развития детей с синдромом Дауна. Эффективность предложенной программы основывалась на сочетании альтернативных и традиционных средств физической реабилитации, способствовало мотивации детей к активной учебной и двигательной деятельности, улучшению психоэмоционального сфера, значительно улучшилась физическая подготовленность и работоспособность.

Ключевые слова: физическая реабилитация, синдром Дауна, дети, программа.

Nesterchuk N., Osipchuk I., Podolyanchuk I. Physical rehabilitation of children with Down syndrome. The article is devoted to the actual questions concerning application of the program of physical rehabilitation of children with Down syndrome. The research work was carried out on the basis of the center of early pedagogical rehabilitation and social adaptation of children "Pahinets". Each child was diagnosed with Down syndrome by the Rivne Regional Medical Pedagogical Commission. The children were divided into two groups taking into account the same age and motor development. Under supervision were children 5-6 years old. The children were divided into two groups: control (n = 30) and the main (n = 30), taking into account the same age and motor development. The children of the control group were engaged in the usual methodology. The children of the main group were engaged in the development of a comprehensive program of physical rehabilitation. The comprehensive program of physical rehabilitation was based on the results of the recording of the experiment and included three parts: introductory, main, final. An analysis of modern special literature on the problems of physical rehabilitation and social adaptation of children with Down syndrome was conducted. The modern approaches to the problem of studying children with this pathology were determined in detail. Described are the characteristic symptoms and features of development of children with Down syndrome. The success of the proposed